

Σαρωτικές αλλαγές στη δικαιοσύνη με στόχο την άρση της αρνησιδικίας εξήγγειλε ο υπουργός Δικαιοσύνης, Μιλτιάδης Παπαϊωάννου. Με 80 +1 σημεία παρέμβασης στην ποινική, πολιτική και ποινική δικαιοσύνη το νομοσχέδιο- σκούπα των 120 διατάξεων φιλοδοξεί να λύσει τη χρόνια παθολογία της καθυστέρησης στην απονομή της δικαιοσύνης που οδηγεί σε σωρηδόν καταδικαστικές αποφάσεις σε βάρος της χώρας μας από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

Ειδικότερα θεσπίζεται:

Δικαστική μεσολάβηση: Οι ιδιωτικές διαφορές θα επιλύονται σε συντομότερο χρονικό διάστημα μέσω ξεχωριστών και κοινών ακροάσεων των αντιδίκων από τον μεσολαβητή-δικαστή, έτσι ώστε να αποφευχθεί η δικαστική διαδικασία.

Συναινετική λύση του γάμου: Γίνεται με γραπτή συμφωνία των δύο πλευρών, με αναγκαία παράσταση δικηγόρου, ενός για κάθε μέρος, με αποτέλεσμα έτσι να μην υφίσταται πλέον δεύτερη συζήτηση. Τα διαζύγια με αντιδικία, μεταφέρονται από το Πολυμελές στο Μονομελές Πρωτοδικείο.

Μεταφέρεται από τα Πρωτοδικεία στα Ειρηνοδικεία η εκδίκαση των υποθέσεων της εκουσίας δικαιοδοσίας.

Απλοποιείται και συντομεύεται η διαδικασία δημοσίευσης καταστατικού σωματίου. Δεν απαιτείται απόφαση του Πρωτοδικείου. Αρκεί διάταξη του Ειρηνοδίκη.

Το Ειρηνοδικείο αποκτά την αρμοδιότητα στο σύνολο των ενεργειών για τις δημοσιεύσεις των διαθηκών και την έκδοση κληρονομητηρίου.

Προστίθεται τόκος επιδικίας για τις χρηματικές οφειλές ως αντικίνητρο για την άσκοπη παράταση της διεξαγωγής των δικών, το οποίο προστίθεται στα δικαστικά έξοδα που επιδικάζονται σε αυτόν που προσφεύγει στα δικαστήρια για «ψήλου πήδημα».

Στις ειδικές διαδικασίες ο δικαστής υποχρεούται να εκδώσει την απόφασή του είτε επί της έδρας είτε εντός 48 ωρών είτε σε δύσκολες υποθέσεις εντός είκοσι ημερών.

Οι αποφάσεις για τους πιστωτικούς τίτλους δημοσιεύονται μετά το πέρας της ακροαματικής διαδικασίας και το αργότερο μέχρι 48 ώρες μετά τη συζήτηση.

Ασφαλιστικά Μέτρα: Όλα τα ασφαλιστικά μέτρα εκδικάζονται από τα Μονομελή Πρωτοδικεία. Η συζήτηση προσδιορίζεται μέσα σε 30 ημέρες και η απόφαση δημοσιεύεται αμέσως μετά την περάτωση της ακροαματικής διαδικασίας και το αργότερο σε 48 ώρες μετά τη συζήτηση και σε ειδικές περιπτώσεις εντός 20 ημερών.

Για τις εργατικές διαφορές η αγωγή προσδιορίζεται μέσα σε ενενήντα (90) ημέρες από την κατάθεση και η απόφαση του Δικαστηρίου θα εκδίδεται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες.

Ποινική Δίκη

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ένωσης Εισαγγελέων και του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών μόνο στην Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών υπολογίζεται ότι για ολόκληρο το 2011 θα έχουν εισαχθεί περίπου 330.000 μηνύσεις - εγκλήσεις. Η τάση είναι αυξητική, αν ληφθεί μάλιστα υπόψη ότι στην αρχή της δεκαετίας 2000-2010 ο αντίστοιχος αριθμός μηνύσεων - εγκλήσεων ήταν 198.489. Σε όλα τα δικαστήρια της χώρας μόνο το 2010 εισήχθησαν 672.014 μηνύσεις.

Για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου προβλέπονται οι ακόλουθες ρυθμίσεις - τομές:

1. Καταργείται η υποχρεωτικότητα της προκαταρκτικής εξέτασης στα πλημμελήματα.

2. **Ανώνυμες καταγγελίες τίθενται αμέσως στο αρχείο**
3. Ο μηνυτής στα κατ' έγκληση διωκόμενα εγκλήματα καταθέτει παράβολο υπέρ του Δημοσίου ποσού εκατό (100) ευρώ.
4. **Θεσπίζεται Μονομελές Εφετείο Κακουργημάτων για συγκεκριμένα κακουργήματα που δεν επιφέρουν ποινή ισόβιας κάθειρξης, όπως υποθέσεις ναρκωτικών, διακεκριμένες κλοπές, ληστείες, του νόμου περί αλλοδαπών, του νόμου περί λαθρεμπορίας, του νόμου περί πνευματικής ιδιοκτησίας, του νόμου περί τυχερών παιχνιδιών και του νόμου περί αθλητικής βίας.**
5. Προσωρινή κράτηση μπορεί να διαταχθεί και όταν το έγκλημα τελέστηκε κατ' εξακολούθηση ή στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης ή υπάρχει μεγάλος αριθμός παθόντων απ' αυτό.
6. Σε περίπτωση διαφωνίας ανακριτή και εισαγγελέα για την προσωρινή κράτηση, αποφαινεται την ίδια ημέρα, που απολογήθηκε ο κατηγορούμενος, Μέχρι την έκδοση της απόφασης ο κατηγορούμενος κρατείται.
7. Αυτός που προσφεύγει κατά του κλητήριου θεσπίσματος ενώπιον του εισαγγελέα εφετών, υποχρεούται με ποινή απαραδέκτου να καταθέσει παράβολο υπέρ του Δημοσίου ποσού τριακοσίων (300) ευρώ.
8. Αν ο κατηγορούμενος για κακούργημα ο οποίος δεν έχει συνήγορο, αρνηθεί την υπεράσπιση του από τον διορισμένο με βάση τον πίνακα του Δικηγορικού Συλλόγου από το δικαστήριο συνήγορο, ο πρόεδρος του δικαστηρίου διορίζει σε αυτόν άλλον συνήγορο από τον ίδιο πίνακα. Σε περίπτωση νέας άρνησης του κατηγορουμένου, το δικαστήριο προβαίνει στην εκδίκαση της υπόθεσης χωρίς διορισμό συνηγόρου. Φυσικά ο κατηγορούμενος δικαιούται σε οποιαδήποτε στάση της δίκης να διορίσει συνήγορο υπεράσπισης της απολύτου ελεύθερης επιλογής του.

9. Ο κατηγορούμενος για κακούργημα, που δεν έχει συνήγορο υπεράσπισης, υποχρεούται δέκα τουλάχιστον ημέρες πριν την δικάσιμο να ειδοποιήσει τον εισαγγελέα. Ο εισαγγελέας διορίζει συνήγορο από τον πίνακα και θέτει στη διάθεση του τη δικογραφία.
10. Η αναβολή γίνεται σε δικάσιμο, στην οποία προεδρεύει ο ίδιος δικαστής που προήδρευε του δικαστηρίου, που χορήγησε την αναβολή.
11. Οι πράξεις της ελαφράς σωματικής βλάβης, της ελαφράς σωματικής βλάβης από αμέλεια, της εξύβρισης, της απειλής (το τρίδυμο του ελληνικού καβγά) και της απλής δυσφήμισης γίνονται πταίσματα. Ομοίως πταίσματα γίνονται και οι πράξεις της αυτοδικίας.
12. Τα ποσά που προβλέπονται ως κατώτατα όρια για το χαρακτηρισμό μιας πράξης ως κακούργημα αναπροσαρμόζονται ως ακολούθως: Το ποσό των 15.000 ευρώ σε 100.000 ευρώ, το ποσό των 73.000 σε 300.000 ευρώ και το ποσό των 150.000 ευρώ σε 500.000 ευρώ. Η ρύθμιση αυτή δεν αφορά τις εκκρεμείς υποθέσεις.
13. Οι παραβάτες της υγειονομικής διάταξης για την ηχορύπανση από τα κέντρα διασκεδάσεως τιμωρούνται πλέον σε βαθμό πλημμελήματος. Και ακολουθείται υποχρεωτικά η αυτόφωρη διαδικασία. Το φαινόμενο αυτό έχει λάβει πολύ οχληρές διαστάσεις τον τελευταίο καιρό.
14. Στα εγκλήματα της διευκόλυνσης παράνομης εισόδου στο ελληνικό έδαφος υπηκόου τρίτης χώρας ή της μεταφοράς από το εξωτερικό στην Ελλάδα ή της προώθησης στην Ελληνική Επικράτεια, ακολουθείται υποχρεωτικά η αυτόφωρη διαδικασία και ποινή που επιβάλλεται δεν μετατρέπεται σε χρηματική, ούτε αναστέλλεται.

Διοικητική Δίκη

Συμπληρώνεται και ενισχύεται ο θεσμός της πιλοτικής δίκης στο Συμβούλιο της Επικρατείας.

15. Συγκροτείται ειδικός δικαστικός σχηματισμός στο Συμβούλιο της Επικρατείας για την εκδίκαση διαφορών που αφορούν τις στρατηγικές επενδύσεις. Στο σχηματισμό αυτό μετέχει ο πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας, 12 σύμβουλοι και δύο πάρεδροι που επιλέγει η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Οι σχετικές αποφάσεις θα εκδίδονται στο συντομότερο δυνατόν χρόνο από τη συζήτηση τους.
16. Για την προώθηση της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων έργων ή προμηθειών προβλέπεται η έκδοση του διατακτικού των αποφάσεων αυτών μέσα σε διάστημα επτά ημερών από την εκδίκαση της σχετικής αίτησης.
17. Σε περίπτωση που η δημόσια διοίκηση δεν αποστέλλει το φάκελο στο δικαστήριο, το δικαστήριο μπορεί να συνάγει τεκμήριο ομολογίας σε βάρος του δημοσίου για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του αιτούντος και να προχωρήσει στην εκδίκαση της υπόθεσης. Υπενθυμίζεται ότι με προγενέστερο νόμο έχουν αυστηροποιηθεί οι ποινικές και πειθαρχικές συνέπειες του υπαλλήλου που δεν ανταποκρίνεται στις εντολές του δικαστηρίου.
18. Θεσπίζεται το δικαίωμα αποζημιώσεως των διαδίκων λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης (εκτός από το δημόσιο και τους κυβερνητικούς οργανισμούς). Το δικαίωμα αυτό ασκείται εντός 6 μηνών από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης του δικαστηρίου, για την οποία ο αιτών παραπονείται ότι υπήρξε υπέρβαση της εύλογης διάρκειας. Η σχετική αίτηση εξετάζεται από Τριμελές Συμβούλιο από ανώτατους δικαστές.

19. Τα κριτήρια για την επιδίκαση ικανοποίησης λόγω υπέρβασης εύλογης διάρκειας της δίκης είναι η συμπεριφορά των διαδίκων, η πολυπλοκότητα των νομικών ζητημάτων, ο αριθμός των αναβολών, η έκδοση προδικαστικών αποφάσεων, η ύπαρξη εκκρεμών δικών με όμοιο περιεχόμενο ενώπιον ανωτέρων ή ανωτάτων δικαστηρίων κατά τη διάρκεια της δίκης, η υποβολή αίτησης επιτάχυνσης.
20. Συγκροτούνται ειδικές επιτροπές από μέλη του νομικού συμβουλίου του κράτους, έναν καθηγητή ΑΕΙ και ένα δικηγόρο Αθηνών ή Πειραιώς που υποδεικνύονται από τους οικείους συλλόγους για την εξέταση και την ουσιαστική ικανοποίηση των αιτήσεων που έχουν υποβληθεί στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.
21. **Δικαστική δαπάνη.** Το δικαστήριο θα μπορεί να επιβάλλει δικαστική δαπάνη έως τριπλάσια της εκάστοτε οριζόμενης, στις περιπτώσεις που ο ηττηθείς διάδικος συνέβαλε με τη δικονομική του συμπεριφορά στην καθυστέρηση εκδίκασης της υπόθεσης.

Ελεγκτικό Συνέδριο

Εισάγεται η πιλοτική δίκη και στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

Οργανισμός Δικαστηρίων

Τα δικαστήρια συνεδριάζουν τις εργάσιμες ημέρες από τις 09.00 μέχρι την 17.00. Η διάταξη αυτή δεν αφορά στο σύνολο των δικαστικών υπαλλήλων αλλά αφορά κυρίως στους Γραμματείς της έδρας και στις υποστηρικτικές αυτής Υπηρεσίες. Στις περιπτώσεις αυτές θα εξεταστεί σε συνεργασία με τους Συλλόγους των Εργαζομένων η δυνατότητα καταβολής υπερωριακής αμοιβής ή διευθέτησης του χρόνου εργασίας (λ.χ. με παροχή της δυνατότητας έξτρα ρεπό σε άλλες ημέρες).

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Το νομοσχέδιο περιλαμβάνει διατάξεις με τις οποίες θεσπίζεται η αναγραφή, επάνω στο δικόγραφο, υποχρεωτικά, της ηλεκτρονικής διεύθυνσης των δικηγόρων που καταθέτουν τα σχετικά ένδικα μέσα. Εισάγεται ο θεσμός της ηλεκτρονικής κατάθεσης δικογράφων εφόσον υπάρχει η δυνατότητα προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής. Οι διατάξεις αυτές αφορούν το Συμβούλιο της Επικρατείας, τα Διοικητικά Δικαστήρια και το Ελεγκτικό Συνέδριο και έρχονται να συμπληρώσουν αντίστοιχες διατάξεις που πρόκειται να τεθούν σε εφαρμογή στα πολιτικά και ποινικά δικαστήρια, στο πλαίσιο του προγράμματος e-justice.